

פרשת לך לך

מחולל כל האמונה בהשי"ת, שהכירו בעולם. ויש ללמוד מזה על כל דבר דמחדש אדם גדול ונמשכו אחריו ובחייו שעושיין ממש כמותו ואפילו עוד יותר שהכל נקרא על שם הראשון.

ויתן לו מעשר מכל [יד כ]. צריך להבין מאי שנא שחשש אברהם אבינו שלא ליהנות כלום משל מלך סדום שלא יאמר העשרתי את אברהם, ולא חש לזה מלכי צדק על המעשר שנתן לו אברהם. אבל הוא פשוט שכשיודע האדם שהכל הוא של השי"ת שנתן לו וכדי לקיים מצותיו וכשנותן צדקה יודע שמידך נתנו לך [דה"א כט יד], ונותן הצדקה מחמת שכן רצון השי"ת, אין לחוש לכלום, דהרי אדרבה זהו העשירות שנתן ה' לכהנים וללויים שיתנו להם תרו"מ, וכן השמיע אברהם לכל אלו שנהנו ממנו שיברכו להשי"ת שהוא הנותן לחם כמפורש בדברי חז"ל [סוטה י ב], אבל מלך סדום שלא האמין בהשי"ת היה חושב שנותן משלו, שלכן יאמר שזא העשיר.

ויאמר אברם אל מלך סדום וגו' [יד כב]. צריך להבין מה טעם אמר אברם למלך סדום השבח על השי"ת שהוא קונה שמים וארץ, בשלמא מה שאמר מלכי צדק קונה שמים וארץ, הוא שלכן אין לו טענה על אברם משום שהמלכים השחיתו העולם שברא הקב"ה, כמו שמצינו שהחריבו הרבה מקומות כדנאמר בקרא, אבל אברם לכאורה אין טעם. ונראה דביאר לו אברם לא שאינו רוצה בעשירות, כמו שאומרים הרבה בנ"א כשרוצים לההנותם שאין רוצים במתנות או שאין צורך להם בעשירות אלא אמר אני רוצה בעשירות ואני

לך לך [יב א]. פירש"י להנאתך ולטובתך שבכאן אי אתה זוכה לכל הברכות אלא שם. ולכאורה תמוה מ"ט נחשב זה נסיון, הא חזינן שכל אדם נוסע למרחקים בשביל פרנסה אף שהוא ספק אם יתפרנס שם, והכא שהוא ברור איזה נסיון הוא. ונראה שהנסיון הוא על שלא הרהר אחר מדותיו והלך לעשות אף דבר שאינו מבין כלל לאיזה צורך הוא, דהא השי"ת יכול ליתן לו כל הברכות גם בכאן בלי שום גרעון כמו במקום האחר ומ"ט מטריחו לילך לשם, ואף בלא טירחא כלל נמי הוא נסיון גדול לעשות דבר שאינו מובן. וזה הא דבארתי במעלת אברהם שנאמר בו התהלך לפני, היינו קודם שהיה מבין הצורך בזה, אלא מכיון שהשי"ת אומר לעשות. ועיקר נסיון דעקדה נמי היה זה שלא הרהר אחר מדותיו, שאף ששם היה דבר מוקשה מאד שסתור הקב"ה את דבריו, וברור שאף אז היה מאמין בהבטחת ביצחק יקרא לך זרע ומ"מ קיים בלא שום הרהור ושניהם הם מעין נסיון אחד, והחילוק הוא בגודל הנסיון דהכא היה בלא צער והתם בצער, והכא היה זה בקושיא קטנה והתם קושיא גדולה ביותר, ומ"מ לא הרהר. וחותמין במגן אברהם משום שזה עיקר קיום המצות.

והיה ברכה [יב ב]. פירש"י בכך חותמין ולא בכלום. הטעם הוא משום שאברהם היה הראשון שהכיר ה' וחידיש להכיר שם שמים בעולם ולכן הכל הוא על שמו, ואף שיצחק זכה שלעצמו נקרא שם שמים עליו שהגיע למדרגת אביו [שמו"ר א א], וכן יעקב, ואולי עוד יותר שנקרא בחיר שבאבות [ב"ר עו א], מ"מ כולם נקראו על שם אברהם שהוא היה